

SEPAROVANÝ ZBER

ELEKTRONICKÝ ŠROT Čo to je?	Chladničky, práčky, sporáky, vysávače, rozhlasové a televízne prijímače, mikrovlnné rúry, el. ventilátory, kávovary, fritézy, fény, mlynčeky, videorekordéry, hriankovače, mobily, telefóny, počítače, holiace strojčeky, žehličky, vrtačky, elektr. vláčiky a pod. Odpad musí obsahovať všetky súčiastky a káble!
Čo v ňom nemôže byť?	Sklo, biologicky rozložiteľný odpad, priemyselný olej, kyseliny, lúhy a iné škodlivé látky a plasty s obsahom škodlivín
V čom ho mám odovzdať?	2x ročne vyložiť pred rodinné domy, zber organizovaný obecným úradom.
PLASTY Čo to je?	Plastové obaly z nápojov a iných potravín, z kozmetiky, z čistiacich prostriedkov, plastové vrecia, obalové fólie, nápojové kelímky, prepravky, rôzne úlomky plastov z domácnosti a pod.
Čo v ňom nemôže byť?	Sklo, biologicky rozložiteľný odpad, priemyselný olej, kyseliny, lúhy a iné škodlivé látky a plasty s obsahom škodlivín
V čom ho mám odovzdať?	V plastových vreciach v domácnostiach, vývoz 1x mesačne od rodinných domov.
PAPIER Čo to je?	Staré noviny a časopisy, kartónové krabice, papierové vrecia, vlnitá lepenka nezhodnotená vlhkosťou
Čo v ňom nemôže byť?	Kovy, sklo, stavebný odpad, biologicky rozložiteľný odpad, priemyselný olej, kyseliny, lúhy a iné škodlivé látky Odpad nesmie byť znehodnotený vlhkosťou
V čom ho mám odovzdať?	2x ročne vyložiť pred rodinné domy, zber organizovaný obecným úradom.
SKLO Čo to je?	Prázdne sklenené fľaše a úlomky skla rôznej farby
Čo v ňom nemôže byť?	Zbytky stravy, priemyselný olej, kyseliny, lúhy a iné škodlivé látky, lepené sklo, ploché sklo s drôtenou vložkou, železná ruda, žiaruvzdorný materiál, uhlie a uhoľný prach, kamienky, olovnaté sklo, varné sklo (simax), televízne obrazovky
V čom ho mám odovzdať?	Odber v kontajneroch, rozmiestnených po obci, vývoz 1x mesačne.
TETRAPACK Čo to je?	Papierové obaly z mliečnych výrobkov (mlieko, smotana), džúsov nesýtených nápojov
Čo v ňom nemôže byť?	Silne znečistené obaly
V čom ho mám odovzdať?	a) v plastových vreciach v domácnostiach spolu s plastom, odber od rodinných domov b) prostredníctvom ZŠ – ekologický krúžok
KOVOVÉ OBALY Čo to je?	Kovové obaly s obsahom hliníka z nápojov (pivo, nealko nápoje), iné obaly ako s obsahom hliníka (konzervy z potravín)
Čo v ňom nemôže byť?	Silno znečistené obaly, obaly z chemických látok (farby, riedidlá)
V čom ho mám odovzdať?	a) v plastových vreciach spolu s plastom a tetrapackom b) prostredníctvom ZŠ – ekologický krúžok
NEDODRŽIAVANIE TÝCHTO ZÁSAD ZNEHODNOTÍ ÚSILIE TÝCH, KTORÝM ŽIVOTNÉ PROSTREDIE NIE JE LAHOSTAJNÉ. Veríme, že dodržiavanie zásad vám nepridá prácu, ale ušetrí finančné prostriedky na likvidáciu ostatného domového odpadu. V zvýšenej miere prispieje k zlepšeniu ochrany životného prostredia.	

Materiál nevhodný na kopostovanie		
Druhotné suroviny	Problémové látky	Iné
• kovy • plasty • sklo • textil • papier	• farby • staré lieky • staré oleje • batérie • chemické prostriedky	• prach zo smetí a vysávania • časti rastlín napadnuté chorobami • kosti a mäso • mliečne výrobky

Kompost si môžeme založiť na ktoromkoľvek mieste záhrady. Je však vhodné dodržať niektoré zásady a odporúčania:

- je vhodné zabezpečiť kontakt so zemou, aby bol možný prístup pôdnych organizmov (dážďovky, roztoče, mikroorganizmy), ktoré pomáhajú pri rozklade organických materiálov,
- donášková vzdialenosť by nemala byť veľmi veľká,
- okolo kompostoviska by mal byť dostatočný priestor na manipuláciu s náradím (napr. s fúrikom),
- odporúča sa spevnený podklad pracovného miesta (nie kopostoviska), ktorý zabezpečí pohodlný prístup aj pri dlhodobejšom daždi,
- kompostovisko by nemalo byť vystavené priamemu slnku, silnému vetru (aby sa kompost nevysušoval) ani dážďu (prílišné zamokrenie). Preto je vhodné ho umiestniť do polotieňa (skupina stromov, živý plot a pod.) a prikrýť ho proti dažďu (geotextiliou, strieškou, celtou a pod.).
- aby z rôznych dôvodov neprekážal susedom (pri správnom kompostovaní je táto obava zbytočná).

Základnou formou je kompostovanie v kope (hrobli). Stačí materiál vhodne upraviť a navrstviť do požadovaného tvaru. Tento spôsob sa používa hlavne tam, kde je dostatok priestoru.

Druhým spôsobom je kompostovanie v zásobníkoch. Tie môžu byť z rôznych materiálov (drevo, plast, pleťvo, kov, betón kameň alebo ich kombinácie). Najlacnejší a najúčelnejší býva spravidla drevený zásobník, ktorý pri troške šikovnosti môže byť aj pekný.

Kompostovacie zásobníky si môžeme vyrobiť aj z odpadových materiálov (drevené a plastové palety, staré sudy, a pod.).

Pravidlá správneho kopostovania

- Ak sme sa už rozhodli pre spôsob, akým budeme kompostovať (hrobľa, zásobník), začneme so zberom organického materiálu. Dno kompostovacej kopy vysypeme hrubším materiálom (posekané drevo, konáre), aby sme zabezpečili cirkuláciu vzduchu a odtok nadbytočnej vody.
- Kompostujeme iba upravené (posekané, drvené, nalaťmané) materiály.
- Nazbierané materiály neukladáme do kompostoviska vo vrstvách, ale ich navzájom zmiešavame. Platí, že dusikáté látky (hnoj, trus, pokosená tráva, kuchynský bioodpad, pozberové zvyšky zo záhrady...), ktoré sú väčšinou mäkké, šťavnaté a zelené, musíme zmiešavať s uhlíkatými (drevná štiepka, piliny, hobliny, listie, slama, papier ...), ktoré sú zväčša tvrdé, hnedé, suché a savé.
- Je vhodné si na tento účel predbežne uskladiť materiály, ako je slama, listie, drevná štiepka (uhlíkaté suroviny), pretože tie vznikajú iba sezónne, ale potrebujeme ich počas celého roka.
- Počas celého procesu kontrolujeme vlhkosť kompostu. Ak stlačíme dobre premiešaný materiál v dlani, nemala by nám spomedzi prstov vytekať voda (max. 2-3 kvapky). Keď dlaň otvoríme, materiál by mal zostať stlačený (nemal by sa rozsypať). Podľa potreby kompost dovhčíme alebo pridáme suchý, savý materiál.
- Kompostovací proces je založený na aktivite mikroorganizmov a pôdnych živočíchov, ktoré k svojmu životu potrebujú kyslík. Preto musíme zabezpečiť dostatočné prevzdušnenie kompostovaného materiálu. To zabezpečíme vytvorením dostatočného množstva otvorov na zásobníku a minimálne 1-2x ročne prekopávaním (prehadzovaním) kompostu (pri veľkom poklese objemu základky). Prekopávanie výrazne uhláňuje rozklad.
- Ak sme dobre založili kompostavacu základku, mala by nám do 1-3 dní vystúpiť teplota na 40 až 60 °C. Táto teplota sa môže v komposte udržať niekoľko dní až týždňov. Pri poklese teploty je vhodné kompost prekopovať, čím hznovu naštartujeme proces rozkladu.
- Kompostovaný materiál je vhodné premiešavať malým množstvom zeminy (nie je to však nevyhnutné). Jej podiel v základke by nemal byť väčší ako 10%. Zemina obsahuje množstvo mikroorganizmov, ktoré napomáhajú rozkladným procesom, dokáže viazať vlhkosť a pomaly ju uvoľňovať do okolia, napomáha pri vzniku stabilnej drobavito-zemitej štruktúry a výrazne dokáže viazať zápach.
- Približne po 6-12 mesiacoch je kompost vyzretý.
- Po vyzretí je potrebné kompost preosiať a nespracované časti vložiť do novej kopy.

BÝVATE V RODINNOM DOME, MÁTE ZÁHRADKU?
 CHCELI BY STE SI ZNÍŽIŤ MNOŽSTVO ODPADU, KTORÝ VYHADZUJETE DO KONTAJNERA,
 ZÍSKAŤ KVALITNÉ HNOJIVO A POMÔCŤ TAK PRÍRODE?
 PONÚKAME VÁM JEDINEČNÝ, JEDNODUCHÝ A OVERENÝ SPÔSOB, AKO TO UROBIŤ.

Bioodpad vhodný na kompostovanie tvorí 30 až 45 % z celkového množstva odpadu.
 Konečný produkt kompost môže byť použitý pri pestovaní rastlín ako humusové hnojivo
 vracajúce do pôdy výživné látky, ktoré sme z nej predtým pri pestovaní odobrali.

Čo sa dá kompostovať?

V podstate je možné kompostovať všetky netoxické organické materiály, ktoré vznikajú v domácnosti a v záhrade. Pri domácom kompostovaní môžu byť problémové len materiály, ktoré sú čerstvo chemicky ošetrované a potraviny živočíšneho pôvodu. Zvyšky varených jedál a potraviny dávajte do kompostu radšej iba v malých množstvách, pretože lákajú rôzne zvieratá, skoro podliehajú skazeniu a potom nepríjemne zapáchajú. To je možné odstrániť zmiešaním s väčším množstvom suchého, savého materiálu. Ideálna je mnohoraká zmes najrozličnejších materiálov, ktorú je potrebné vhodne upraviť (podrvíť, posekať, zvlhčiť, atď.) a dobre premiešať.

Materiál vhodný na kompostovanie		
Odpad z kuchyne	Odpad zo záhrad	Iný organický odpad
• zvyšky z čistenia ovocia a zeleniny • zvyšky jedál • potraviny • čaj, kávový výluh • potravinami znečistený papier	• kvety • pokosená tráva • konáre, listie • zhnité ovocie • vypletá burina • zemina	• popol z dreva • hobliny • drevené piliny • hnoj a trus • vlasy, perie • papierové obrúsky a servítky

Kedy je kompost zrelý?

Do nádobky s dobre prevlhčeným kompostom vysejeme semienka rýchlo klíčiacych rastlín (napr. žerucha), pri-tlačíme a zakryjeme fóliou. Ak počas týždňa väčšina semien vyklíči, môžeme usúdiť, že kompost už neobsahuje nijaké látky škodlivé pre rastliny a môžeme ho použiť v záhrade. Intenzívne zelené klíčne lístky svedčia o vyzretom komposte, zatiaľ čo žlté alebo hnedé lístky o surovom. Ak vyklíči len málo semien, musí sa kompost podrobiť ďalšiemu rozkladu, kým nebude vhodný na ďalšie použitie.

Ako využiť hotový kompost?

Vyzretý kompost je hnedej až tmavohnedej farby, drobnej štruktúry, nezapácha, ale vonia ako humus. Jeho prednosti sú v tom, že má schopnosť zadržiavať vodu, prevzdušňovať pôdu a obsahuje veľké množstvo (podľa zloženia vstupných materiálov) výživných látok. Hotový dobre vyzretý kompost môžeme použiť ku všetkým typom plodín. Surový kopost aplikujeme do pôdy na jeseň. Vyzretý kompost môžeme aplikovať kedykoľvek (používa sa hlavne pri výsadbe na jar). Na dostatočné zásobenie pôdy živinami stačí 1-2 cm vrstva kompostu ročne. Vzhľadom k vysokej zásobe živín nie je potrebné vo väčšine záhrad používať viac ako 2-3 litre kompostu na 1m². Toto množstvo platí hlavne pre zeleninovú záhradu, živé ploty a okrasné kríky.

Čo získame kompostovaním?

- kvalitné hnojivo pre svoju záhradku
- ušetríme peniaze za odvoz odpadov
- ušetríme peniaze za drahé hnojivá
- znížime množstvo a škodlivosť odpadov
- pomôžeme životnému prostrediu

ZACHRAŇ ZEM

• Prečo triedit?

- zmierniť vážnosť globálneho problému
- formovať svoj vzťah a postoj k ľuďom a okoliu
- vychovávať triedenie v škole, rodine, družine
- spolupracovať s OÚ na realizácii projektu
- realizovať a spraviť triedenie
- znížiť poplatky za odvoz

LÁSKA A POHODA K PRÍRODE SÚ HODNOTY, KTORÉ
NEMÔŽME OHRANIČIŤ. TIETO HODNOTY POZNANIA A ČINY SÚ PRÁVNYMI HODNOTAMI.
JEDNU VEC VIEME: ZEM NEPATRÍ ČLOVEKU, ČLOVEK PATRÍ ZEMI!